

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1916 kl. 1 e. m.

*Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 4
i anledning av väckt motion av herrar Bengtsson i
Norup och Hallén om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående beredande av ökat skydd åt kvinnor mot till
osedlighet syftande bemötande å offentliga platser.*

I en inom andra kammaren av herrar *Bengtsson* i Norup och *Hallén* väckt motion, nr 211, hemställes, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, på vad sätt ökat skydd måtte kunna beredas kvinnor mot att å gator och andra offentliga platser bli föremål för till osedlighet syftande bemötande». *Motionen.*

I fråga om motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet, som vid behandlingen av ifrågavarande motion ansett det vara lämpligt att inhämta yttrande i ämnet av överståthållare-ämbetet i Stockholm, har, efter därom hos vederbörande statsråd gjord framställning, av nämnda myndighet fått mottaga det utlåtande, som återgives i bilaga.

De av motionärerna påpekade sedliga missförhållandena synas utskottet vara av natur att väcka allvarlig uppmärksamhet hos en var och främst hos vederbörande myndigheter, vilka det åligger att vaka över ordningens upprätthållande. Givetvis böra därför alla *Utskottet.*

till buds stående medel användas för att i möjligaste mån motverka och hämma desamma. Ett sådant medel av effektiv art utgöres enligt utskottets mening i främsta rummet av en förbättrad nykterhetslagstiftning. Vad åter beträffar sådana åtgärders vidtagande på strafflagstiftningens område, vilka vore ägnade att verka i motionens syfte och som i densamma närmast avses, torde motionärerna knappast tillbörligt beaktat de möjligheter till skydd åt kvinnor mot till osedlighet syftande bemötande, som redan gällande lagbestämmelser erbjuda. Av det av polismästaren i Stockholm avgivna här bifogade yttrandet framgår, att den tolkning, som på senare tid tillämpats av polisdomstolen i nämnda stad i fråga om 11 kap. 15 § i strafflagen, medgiver ett ingripande från ordningsmaktens sida mot kvinnas ofredande å allmän plats, då dylikt ofredande varit ägnat att väcka förargelse, även om därmed förargelse icke kunnat väckas hos annan än den förfördelade. Med denna skärpta lagtolkning kunna alla de fall, då ofredandet är ett bevisligt faktum, åtalas och bestraffas. För de fall, då bevisning icke är tillgänglig, torde enligt åberopade yttrande ändrad lagstiftning icke råda bot. Även om det ej kan förnekas, att upprörande fall inträffat, då kvinnofridstörare genom försummelse från polismaktens sida undgått tillbörlig näpst, synes dock av berörda utlåtande framgå, att denna med ökad uppmärksamhet söker beivra brott av här ifrågavarande slag. I stort sett torde polismyndigheten i huvudstaden börjat tillämpa metoder, vilka, enligt motionärernas påpekande, i en annan stad, Norrköping, givit tillfredsställande resultat, utan att särskilda lagstiftningsåtgärder blivit vidtagna. Om alltså enligt utskottets åsikt redan befintliga lagbestämmelser giva vederbörande ordningsmakt tillräckligt kraftiga medel i händerna att fullgöra sin plikt i här förevarande hänseende, synes det utskottet vara en angelägen omsorg, att dessa medel även, så långt görligt är, bliva utnyttjade. Önskvärt vore sålunda, om en så effektiv utväg till förekommande av kvinnofridsbrott som utkommendering av civilklädd polispersonal kunde tillgripas i vida större utsträckning än hittills varit möjligt. Vad särskilt beträffar de i den av ett stort antal kvinnoföreningar till överståthållareämbetet i Stockholm ingivna skrivelsen den 16 april 1915 omnämnda s. k. automobilöverfallen synes det utskottet, i överensstämmelse med vad som framhålles i en av de med anledning av nämnda skrivelse till polismästaren inlämnade distriktsrapporterna, vara av

behovet påkallat, att droskchaufförer förbjudas att verkställa körningar, som kunna misstänkas avse jakt efter kvinnor.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1916.

På utskottets vägnar:

O. NILSSON.

Närvarande vid förevarande ärendes slutbehandling: Herrar O. Nilsson i Örebro, Sjögren, Mossberg, Gabrielsson, Lindström, Andersson i Alftofta, Pettersson i Vrätsered, Hansson och Persson i Fritorp.

Bilaga 1.

Till Konungen.

Såsom infortrat yttrande över en i riksdagens andra kammare väckt motion, nr 211, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande av ökat skydd åt kvinnor mot till osedlighet syftande bemötande å offentliga platser får överståthållare-ämbetet i underdånighet överlämna och åberopa bilagda från polismästaren infortrade yttrande.

Underdånigst

Joh. O. Ramstedt.

Erik Bodman.

Stockholm den 9 mars 1916.

Bilaga 2.

Till herr överståthållaren.

Av herr överståthållaren anmodad avgiva yttrande över herrar S. Bengtssons i Norup och H. Halléns motion i riksdagens andra kammare, nr 211, samt redogöra för de åtgärder, som av mig vidtagits med anledning av en motionen bifogad skrivelse, får jag härmed värdsamt anföra följande.

De lagrum, som äro tillämpliga för att bestraffa brott mot kvinnofrid å allmän plats, återfinnas i strafflagens 11 och 16 kapitel. Enligt 11 kapitlet 15 § är med straff belagt att komma förargelse åstad å allmän plats, och enligt 16 kapitlet 9 och 11 §§ bestraffas smädliga yttrande, hotelser och missfirmliga gärningar. Brott mot dessa §§ i 16 kapitlet må icke åtalas av allmän åklagare. Polismyndigheten kan alltså ingripa mot kvinnas ofredande å allmän plats genom tilltal endast då ofredandet kommit förargelse åstad. På senare tid har emellertid polisdomstolen i Stockholm ansett 11 kapitlet 15 § tillämplig, då den åtalade handlingen varit ägnad att väcka förargelse, även om densamma icke kunnat väcka förargelse hos annan än den förfördelade, beroende därpå att annan person icke varit tillstädes.

Är denna lagtolkning riktig, vilket mig veterligen icke blivit genom något Kungl. Maj:ts utslag fastställt, erfordras enligt min mening icke någon ytterligare föreskrift i motionens syfte. Alla de fall, då ofredandet är ett bevisligt faktum, kunna då åtalas och bestraffas. För de fall, då bevisning icke är tillgänglig, torde ändrad lagstiftning icke råda bot. Möjlighet att utpostera polispersonal i sådan utsträckning och till sådant antal, att kvinnas ofredande å gata städse skulle bliva av polisman iakttaget, föreligger icke. Tillfällig kommendering av civilklädd polispersonal, som bättre än den uniformerade personalen är i tillfälle att iakttaga dylika brott, kan däremot ske och sker även ofta med tillfredsställande resultat.

Gällande instruktion för polispersonalen i Stockholm innehåller i ämnet följande föreskrift:

»Om fruntimmer på gata eller annan allmän plats obehörigen och emot hennes vilja av mansperson tilltalas, förföljes eller på annat sätt förolämpas, skall patrullerande konstapel sådant genast avstyra och den förolämpande anhålla, samt där han ej är tillförlitligt känd eller vägrar uppgiva namn och bostad, honom till vaktkontoret avföra för att bereda upplysning i nämnda hänseende.»

Dessutom är polispersonalen genom order den 4 oktober 1877 förstärkt »att ovillkorligen anhålla och till polisstation avföra person, som angives för brott, såvida angivaren är känd eller, om okänd, själv vill till polisstationen medfölja för att meddela behövliga upplysningar».

Polisdомstolens här ovan av mig nämnda tolkning av 11 kapitlet 15 § strafflagen är i februari 1915 delgiven poliskommissarierna i stadens samtliga distrikt.

Den motionen bifogade skrivelse överlämnades till mig jämlikt herr överståthållarens beslut den 18 maj 1915. Följande dag remitterades densamma av mig till bemälda poliskommissarier med anmodan att efter personalens hörande i ärendet avgiva yttrande. Sedan dylika yttranden, här i avskrift bifogade, till mig inkommit, fattade jag den 22 oktober samma år följande beslut: »Sedan det huvudsakliga syftet med remissen vunnits, nämligen att polispersonalen erhållit del av i ärendet framställda anmärkningar, föranleder skrivelsen ej vidare åtgärd.» Jag ansåg nämligen på grund av vad ovan anförts ytterligare föreskrifter i ämnet ej erforderliga, men ville samtidigt betona, att skriftens delgivning med polispersonalen inneburet en maning att fortfarande göra sin plikt att verka för kvinnas skyddande å allmän plats.

Remissakten återställes härjämte.

Stockholm den 6 mars 1916.

Vilhelm Tamm.

*Bilaga 3.**Rapport tisdagen den 19 oktober 1915.*

Ålagd avgiva yttrande i anledning av en av ett flertal kvinnoföreningar under-tecknad och till herr överståthållaren ingiven skrivelse med klagomål över att kvinnor, som å gator störas och ofredas, icke erhöle erforderligt skydd av den patrullerande polispersonalen, får undertecknad vördsamt anföra följande:

Det i skrivelsen omnämnda oskicket förekommer någon gång även inom första polisdistriktet, och manliga personer, som ofredat kvinnor å gator, hava åtalats och ådömts ansvar i polisdomstolen.

Då kvinna anmält till polisman att hon förolämpats, försvarar hon ofta själv polismannens ingripande, ty hon vill i regel icke uppge sitt namn eller i övrigt för polismannen angiva de närmare omständigheter under vilka ofredandet skett, utan framhåller endast att hon vill gå i fred och begär att mannen skall anhållas.

I det fall att konstapeln icke åsett något förolämpande eller förföljande från den utpekades sida och om i övrigt, i fall han nekar, bevis saknas och kvinnan ej vill giva tillkänna vem hon är, torde konstapeln vid eventuellt anhållande icke undgå risk för övergrepp mot den anhållne.

Då i polisdomstolen personer ådömas ansvar för det de obehörigen tilltalat eller förnärrnat kvinnor, fastän förargelse väckts endast hos den förnärrnade kvinnan, anser jag nya lagbestämmelser uti ifrågavarande sak icke vara av behovet påkallade. Stockholm som ovan.

B. Mogren.

Rapport tisdagen den 8 juni 1915.

I skrivelse av den 19 nästlidne maj hava Cecilia Franche jämte 13 andra personer hos herr överståthållaren dels anfört klagomål över det oskick som härskar på Stockholms gator därigenom att män ofta efter mörkrets inbrott tilltala och ofreda för dem okända kvinnor samt framställa sårande förslag och dels anhållit om åstadkommande av ett effektivt gatuskydd för kvinnor i detta avseende.

Ålagd avgiva yttrande, efter personalens hörande, får undertecknad beträffande andra polisdistriktet vördsamt anföra:

Det kan icke förnekas att det oskick som i skrivelsen omförmäles, att män efter mörkrets inbrott å Stockholms gator och allmänna platser tilltala för dem okända kvinnor och därunder oftast göra sårande förslag, ganska allmänt florerar, dock torde detta oskick icke förekomma i så synnerligen stor utsträckning inom andra polisdistriktet, som ju är beläget i utkanten av det planlagda området av Stockholm.

Att icke de patrullerande konstaplarna lyckats stävja eller göra slut på detta missförhållande kan med fog icke läggas dem till last. Det har tid efter annan

inträffat att personer blivit anhållna och rapporterade såväl för missfirmelse mot kvinna, då målsägare anmält sig, som för förargelseväckande beteende, genom att kvinnor förföljts och ofredats, detta någon gång även i förening med fylleri, men hava dessa personer oftast i dylika fall icke kunnat till ansvar i målet fällas, i synnerhet om personerna ifråga nekat att hava gjort sig skyldiga till förseelsen.

Detta beklagliga förhållande har till stor del sin orsak däri, att de förfördelade kvinnorna i regel äro obenägna för att uppgiva sina namn och adresser, vilket torde vara nödvändigt, icke minst för konstaplarnas eget skydd, då ofredandet t. ex. skett utom synhåll för patrullerande konstapel och denne således icke själv kan vitsorda förfördelningen.

Det har även inträffat att konstaplar vid några tillfällen på begäran följt och beskyddat kvinnor under gåendet nattetid till deras bostäder, även om de därunder måst lämna sina patrulleringslinjer någon kortare stund.

Civilklädda polismän hava tidvis varit utkommenderade under nätterna för att efterse och anhålla lösa kvinnor, som utbjudit sig till skörlevnad, och hava dessa polismän även tillsett att andra kvinnor så vitt möjligt fått gå ofredade.

Denna tjänstgöring måste likväl vissa perioder inskränkas i större måtto, beroende på brist av personal genom sjukdomar, semestrar m. m. samt när patrulleringstjänsten först och främst måste upprätthållas i distriktet.

Påståendet att en konstapel lugnt åser en ganska närgången förföljelse utan att träda emellan och att konstaplarna i allmänhet hysa den åsikten att männens uppträdande i detta fall är något som kvinnor böra fördraga lämnas åt sitt värde.

De patrullerande konstaplarnas instruktioner i detta avseende äro fullt tydliga och fullständiga, men det omtalade oskicket är dock av mycket grannlaga natur.

Av vad ovan anförts framgår att det ingalunda är en lätt sak att åstadkomma ett effektivt gatuskydd för kvinnor samt att de patrullerande konstaplarna lämna nattetid gående ensamma kvinnor allt det skydd, som med stöd av gällande författningar är möjligt och sakens grannlaga natur kräver. Att i detta fall jämföra Stockholm med landsortsstäder, även större sådana, där nästan alla för varandra äro kända, synes icke övertygande.

Emellertid skulle mycket vara vunnet och kunna göras, om de förfördelade kvinnorna mer än hittills ville bistå konstaplarna genom att vid varje tillfälle anmäla, då någon förfördelning ägt rum, därvid uppgiva namn och adress eller ock lämna sitt visitkort.

Stockholm som ovan.

C. S. Schönhult.

Rapport lördagen den 5 juni 1915.

Ålagd avgiva yttrande med anledning av skrivelse från kvinnoföreningar angående att män tilltala och ofreda för dem okända kvinnor, får undertecknad, efter det personalen i saken hörts, beträffande tredje polisdistriktet vördsamt anföra följande:

Inom distriktet har mera sällan inträffat, att kvinnor blivit av män obehörigen tilltalade och ofredade. Där så skett och polisman iakttagit detta, eller kvinna anmält sådant för polisman och uppgivit namn och adress, eller bevisning om förhållandet förefunnits, har mannen blivit anhållen och ställd under åtal.

Veterligen har icke förekommit, att polisman iakttagit män förfölja eller förnärma kvinnor, eller att polisman anmodats att i dylika fall träda emellan, utan att behörig åtgärd blivit vidtagen.

Under sådana förhållanden att kvinna för polisman anmäler sig hava blivit ofredad, men icke vill giva tillkänna vem hon är och icke heller vill medfölja till polisstationen för lämnande av nödiga upplysningar samt polisman icke sett ofredandet, eller bevisning eljest saknas och den anmälda förnekar förseelsen, torde polisman ej kunna ingripa utan risk av att vidtagen åtgärd kommer att stämpas såsom övergrepp.

Enligt order den 4 oktober 1877 förständigas polispersonalen att ovillkorligen anhålla och till polisstation avföra person, som angives för brott *såvida* angivaren är känd eller, om okänd, själv vill till polisstationen medfölja för att meddela behöriga upplysningar.

Denna order ålägger sålunda ej polisman att utan vidare anhålla utpekade personer, och kan givetvis icke heller sådant få tillåtas, enär polisman därmed utätter sig för åtal för tjänsteförseelse.

Härav torde följa, att det i skrivelsen omnämnda förhållandet, att polisman, som »anmodas träda emellan, visar sig icke förstå att förnärmelse ägt rum», måste vara missriktad uppfattning hos kvinnor om vad polisman har att iakttaga för att icke överskrida sin befogenhet.

Stockholm som ovan.

A. E. Carlsson.

Rapport onsdagen den 9 juni 1915.

Med anledning av åtskilliga kvinnoföreningars i Stockholm skrivelse till herr överståthållaren angående kvinnors ofredande genom tilltal och på annat sätt å Stockholms gator och allmänna platser får undertecknad, efter det personalen blivit i saken hörd, beträffande fjärde polisdistriktet värdsamt anföra följande:

Det inträffar rätt ofta, att kvinnor på kvällarna och nätterna till konstaplarna anmäla, att de blivit förföljda och ofredade av okända män, men även händer att män anmäla, att de blivit ofredade av kvinnor.

Mindre sällan inträffar att män förfölja eller ofreda kvinnor, då någon uniformerad polisman är närvarande och åser det.

En del av de kvinnor, som anmäla sig blivit ofredade, äro prostituerade eller eljest kända såsom lösaktiga.

Anmälan om ofredande sker vanligen så, att den ofredade kvinnan vänder sig till förste polisman hon träffar och uppger, att hon blivit ofredad av en eller flere män samt begär polismannens ingripande för att få vara i fred. Då polismannen själv ingenting sett av ofredandet och därför frågar, om kvinnan vill uppgiva sitt namn, och om hon fordrar den eller de utpekade männens anhållande, lämnas oftast svaret: »Det gör detsamma vad jag heter. Jag vill bara vara i fred» eller dylikt. Vid de få tillfällen, då kvinnor, vanligen i uppretad sinnesstämning, begära en eller flere mäns anhållande och förklara sig själva vilja medfölja till polisstationen, brukar vanligen kvinnorna under vägen dit ångra sig och avlägsna sig, utan att uppgiva sina namn. Vid sådana och andra tillfällen, då polismän ingripa av sådan anledning, bliva de ofta utsatta för obehag från männens sida.

Konstaplarna inom distriktet hava fått upprepade tillsägelser att övervaka, att kvinnor icke obehörigen ofredas, och så vitt känt är, har intet fall inträffat, då någon polisman i sådant avseende underlåtit att göra sin plikt.

Jag har erfarit och vågar påstå, att konstaplarna inom distriktet till fullo förstå, vad de ha att göra i berörda avseende, vadan i skrivelsen antydda motsatta förhållandet måste bero på missförstånd eller oförmåga att fatta, vad polistjänsten kräver.

Vad beträffar den i skrivelsen lämnade »upplysningen», att åtal i dylika fall kan ske för förargelseväckande beteende, må anföras, att sådant åtal skett redan, innan kvinnoföreningarnas skrivelse ingavs och allt jämt sker, då anledning därtill gives.

Den 13 sistlidne februari kl. 1,30 på natten blev nämligen en man anhållen på Drottninggatan enbart för det han tilltalat och följt efter en kvinna samt den 22 i samma månad i polisdomstolen dömd att böta 15 kronor för förargelseväckande beteende, oaktat förföljandet icke väckt allmänt uppseende. Den förföljda kvinnan hade i detta fall endast uppgivit sitt namn.

Enligt herr polismästarens order yrkades i målet ansvar för förargelseväckande beteende, enär själva handlingen var ägnad att väcka förargelse.

I de flesta fall, då anhållande skett för ofredande av kvinnor har den anhållne varit överlastad av starka drycker.

Enligt mitt förmenande är det på långt när icke så illa ställt med kvinnofriden på våra gator som i skrivelsen framhäves, enär det, enligt konstaplarnes uppgifter, under senare tiden snarare blivit bättre än sämre i det avseendet. Tid efter annan och så snart anledning därtill givits har jag kommenderat civilklädda konstaplar att biträda vid ordningens upprätthållande och för att beivra förseelser av olika slag.

Någon vidare åtgärd torde icke vara av behovet påkallad.
Stockholm som ovan.

Aug. Jakobson.

Rapport onsdagen den 9 juni 1915.

I anledning av en till herr överståthållaren från ett antal kvinnoföreningar ingiven skrivelse angående kvinnofriden å Stockholms gator får undertecknad, ålagd att efter personalens hörande avgiva yttrande, värdsamt anför följande:

Det i skrivelsen påstådda oskick, som försiggår på huvudstadens gator, är ett förhållande som konstaplarna ofta äro i tillfälle att iakttaga, men påståendet att de patrullerande konstaplarna icke skulle lämna kvinnorna det skydd, som de äga rätt att fordra, vilja konstaplarna bestämt protestera emot, och detta så mycket mera som konstaplarna sätta en ära i att kunna skydda kvinnorna mot obehörigt antastande.

Att kvinnorna ändock kommit till den uppfattningen, att konstaplarna hysa den åsikten, att människens uppträdande i detta fall är något som kvinnorna böra fördraga, torde vara beroende på obekantskap med konstaplarnes arbete och svårigheten för dem att ingripa innan full klarhet föreligger att något ofredande verkligen ägt rum.

För att en person skall kunna åtalas för förargelseväckande beteende därför att han obehörigen tilltalat en kvinna, måste detta tilltalande hava väckt förargelse hos den tilltalade själv eller hos andra, som åsett händelsen.

I många fall då en kvinna blivit obehörigen tilltalad av en man och polismannen närmar sig för att ingripa, avlägsna sig skyndsamt såväl kvinnan som mannen. Om mannen anträffas och bevisning finns, att kvinnan visat ovilja därför att hon tilltalats, kan åtal följa utan att kvinnan behöver ge sig tillkänna.

Om däremot polismannen själv icke har åsett händelsen eller inga vittnen finnas, är det nödvändigt att kvinnan — något som hon emellertid ofta söker undvika och därigenom omöjliggör ett effektivt ingripande från konstupelns sida — antingen till konstupeln uppger namn och adress eller också medföljer till polistationen, emedan det annars lätt kan hända, att en lösaktig kvinna, som från början tilltalat mannen men sedan icke kommit överens med honom, anger mannen för att hon blivit antastad av honom, eller ock utpekar kvinnan orätt person.

Då den uniformerade konstupeln har ett bestämt område att bevaka samt det är lätt för fridstörarne att på avstånd kunna observera honom och taga sig i akt för honom, synes det lämpligt, för att ett mera effektivt skydd skall komma kvinnorna till del, att civila polismän kommenderas för att biträda med övervakandet av gatufriden.

Ett faktum är att droskchaufförer i stor utsträckning nattetid verkställa körningar för män uteslutande i syfte för att anträffa kvinnor och att chaufförerna gång efter annan stanna med automobilerna för att de i dem åkande männen skola komma i tillfälle att tilltala promenerande kvinnor. Droskchaufförerna borde förbjudas att verkställa dylika körningar, som uteslutande avse jakt efter kvinnor.

Till sist hava konstaplarna velat framhålla, att de äro beroende av huru vederbörande domstol tolkar lagparagrafen om allmän förargelse. Under senare tiden har polisdomstolen tillämpat denna paragraf, när det gällt kvinnofridstörare, och har detta inverkat på konstaplarna, som häri hava ett gott stöd för sin strävan att stävja ovetet ifråga. — Ett ytterligare stöd för konstaplarna vore, om icke kvinnorna själva så ofta undandroge sig att giva sig tillkänna då de antastats.

Stockholm som ovan.

O. F. Holmgren.

Rapport måndagen den 31 maj 1915.

I en till herr överståhållaren ställd skrivelse hava fjorton kvinnliga representanter för lika många kvinnoföreningar eller förbund anfört klagomål däröver, att män nattetid å Stockholms gator obehörigen tilltala för dem okända kvinnor, göra dem sårande förslag samt till och med, då dessa förslag avvisas, bruka våld mot den förolämpade kvinnan. Vidare klagas i skrivelsen däröver, att det skydd som kvinnorna borde äga rätt att fordra av de patrullerande poliskonstaplarna kommer dem i allt för ringa grad till del, då det icke allenast kan hända, att en konstupel lungt äser en ganska närgången förföljelse, utan att han, när han anmodas att träda emellan visat sig icke förstå, att en förnärmelse ägt rum, utan synas konstaplarna i allmänhet hysa den åsikten, att männens uppträdande i detta fall är något som kvinnor böra fördraga. Det uttalas i anledning därav i skrivelsen en förmodan att konstaplarnes instruktioner äro ofullständiga. För att i någon

mån råda bot på det onda föreslås i skrivelsen att civila konstuplar utkommenderas, då det för dem är lättare än för de uniformerade att beivra oskick av nu ifrågasvarande slag.

I anledning härav får värdsamt anföras följande:

Under år 1914 anhöllos inom sjätte polisdistriktet 35 män för det de å gator eller allmänna platser, delvis i förening med fylleri, i en eller annan form förfördelat kvinnor.

Distriktets överkonstuplar och konstuplar hava samtliga var för sig inför undertecknad förklarar, att de icke hava sig bekant något fall, där en kvinna i någon form blivit förolämpad av män och härför vänt sig till polisman, utan att hon av honom erhållit det skydd hon begärt. I fall där polismannen själv åsett att kvinnan förolämpats — eller där polismannen icke varit åsyna vittne till det skedda — kvinnan velat stå för sin anmälan genom att för polismannen uppgiva sitt namn och adress eller medfölja till polisstationen för att göra detta, har den som gjort sig skyldig till förseelsen alltid anhållits.

Det har emellertid esomoftast inträffat, att en ensam kvinna för polisman utpekade en mansperson under förmälan att denne obehörigen tilltalat henne eller följt efter henne, utan att polismannen själv sett något av detta. I dylika fall, då den utpekade inför polismannen förnekar vad som lägges honom till last och kvinnan icke vill stå för sin anmälan genom att uppgiva sitt namn och adress, samt annan bevisning saknas, föreligger icke laga skäl för ett anhållande och ännu mindre för ett åtal. Kvinnan har dock i alla händelser icke behövt sakna det skydd som hon för ögonblicket varit i behov av, ty polismannen är nu i tillfälle att övervaka det förolämpningen eller förföljelsen åtminstone icke fortsättes.

Någon anmälan därom, att polisman i något fall åsidosatt sin tjänsteplikt i nu ifrågasvarande hänseende har icke gjorts till undertecknad.

Några s. k. automobilöverfall äro icke kända av personalen inom sjätte polisdistriktet.

Tid efter annan utkommenderas i distriktet nattetid civila polismän med order att beivra förseelser och brott av varjehanda slag, således även sådana förseelser varom nu är fråga.

I detta sammanhang kan nämnas att under ovannämnda tid, 1914, inom distriktet anhöllos 33 kvinnor för det de ofredat för dem okända män. 74 kvinnor — icke prostituerade — anhöllos för sedeslöst leverne; 84 kvinnor anhöllos för fylleri, varjämte 278 prostituerade kvinnor anhöllos för det de undandragit sig läkarebesiktning.

Stockholm som ovan.

•
Carl Westling.

Rapport lördagen den 29 maj 1915.

Föreningen Vita Bandet och ett flertal andra kvinnoföreningar hava genom respektive ordförande till herr överståthållaren ingivit en klagoskrift av huvudsakligt innehåll, att män ofta förolämpa för dem okända kvinnor å huvudstadens gator efter mörkrets inbrott genom brutala tillmälen och sårande förslag m. m. och påyrka klagandena ett effektivt gatuskydd för kvinnor genom ordningsmaktens

ingripande även i de fall, där de förolämpade icke vilja angiva saken till åtal, enär den i och för sig vore ägnad väcka förargelse.

Beordrad häröfver avgiva yttrande, får undertecknad vördsamt anföra:

Det av klagandena antydda förfaringssättet att genom åtal för förargelseväckande beteende befördra den skyldige till straff har vid olika tillfällen under senare tiden använts inom distriktet, och de skyldiga hava ådömts böter.

Det möter dock givetvis svårigheter för konstaplarna att i många fall utan föregående muntlig anmälan av den förnärmade avgöra, huruvida en kvinna, som tilltalats av en man, blott därigenom känner sig förolämpad. Om också en konstapel har tillfälle iakttaga, att en kvinna avvisar en man, kan konstapeln därför icke veta, om parterna äro för varandra okända eller om de stått eller stå i något förhållande till varandra, varigenom mannens påträngande låter sig förklaras. Det är nämligen ej ovanligt, att en kvinna avvisar en man, som tilltalar henne, men vilken icke behagar henne, men däremot i nästa stund utan invändning gör sällskap med en annan man. Om konstapeln emellertid icke känner kvinnan och icke med säkerhet vet, om hon tillhör klassen av prostituerade kvinnor, ehuru hon i verkligheten gör det, skulle i förra fallet genom konstapelns ingripande av eget initiativ mot männen givas åt kvinnan en upprättelse, som icke tillkomme henne. Jag anser därför, att kvinnan först bör påkalla konstapelns ingripande och förklara, i vilket avseende hon blivit förolämpad av mannen och därefter jämväl av mannens förklaring må bero, huruvida skälig anledning finnes för konstapeln att ingripa, varefter rapport om förhållandet i vanlig ordning bör ingivas.

Enligt lämnade uppgifter av konstaplarna äro inom distriktet företrädesvis Birger Jarlsgatan och Strandvägen de platser, där prostituerade kvinnor hava sitt tillhåll, vilket förhållande jämväl iakttagits av distriktsbefälet. Tid efter annan hava civilklädda konstaplar varit där kommenderade nattetid för övervakande av dessa kvinnors uppträdande. Polismännen hava därunder iakttagit, att å ena sidan kvinnor tilltalats av män och å andra sidan män tilltalats av kvinnor, vilka tydligen utbjudit sig till skörlevnad. Avvisar kvinnan en man, som hon ej vill göra sällskap med, kan denne bliva efterhängsen och förfölja henne, och för den utomstående, som kanske iakttagit händelsen på avstånd och icke närmare reflekterar öfver, i vilket syfte kvinnan uppehåller sig på platsen, kan det förefalla, som om ett störande av kvinnofriden ägde rum.

Å andra sidan har vid olika tillfällen förekommit, att tydligen ordentliga och respektabla kvinnor till konstaplarna anmält, att de genom skymfliga förslag och tillmälen blivit förfördelade av män. I en del av dessa fall har ingen åtgärd kunnat vidtagas mot den skyldige, emedan anmälan gjorts så sent, att denne hunnit sätta sig i säkerhet och ej kunnat anträffas.

Som ovan antytts är det först under senare tiden som polisdomstolen tillämpat lagbestämmelsen angående förargelseväckande beteende för dem, som ofreda kvinnor på gatorna, även i de fall, då ingen allmän förargelse (hos andra) åstadkommits och utan att den förnärmade behöft föra ansvarstalan.

Domstolen har grundat sitt fällande utslag på den utan tvivel riktiga uppfattningen, att förnärmelsen i och för sig är att anse som förargelseväckande.

Vid sådant förhållande synes någon ytterligare lagbestämmelse icke erforderlig utan torde ett för kvinnorna tillfredsställande resultat kunna ernås genom ålägg-

gande för polispersonalen — eventuellt genom skriftlig order — att efter anmälan av kvinna, som anser sig förolämpad genom opassande uppträdande av en man, upptaga saken och vidtaga lagliga åtgärder.

Stockholm som ovan.

V. Ekström.

Rapport fredagen den 11 juni 1915.

Ålagd avgiva yttrande över den av flere kvinnoföreningar till ämbetet ingiva skrivelsen rörande kvinnofriden på Stockholms gator får jag såsom yttrande häröver värdsamt överlämna bifogade av distriktets personal till mig överlämnade uttalande i saken.

För egen del har jag intet att anföra härutöver.

Stockholm som ovan.

Oscar Nordenberg.

Till herr poliskommissarien i åttonde polisdistriktet.

Efter erhållen del av en till överståthållareämbetet av flera kvinnoföreningar ingiven skrivelse, har åttonde polisdistriktets diskussionsklubb vid hållet sammanträdde torsdagen den 10 juni 1915 med anledning av nämnda skrivelse beslutat göra följande uttalande:

Vad beträffar klagomålet, att det skydd, som kvinnorna borde äga rätt att fordra av de patrullerande poliskonstaplarna, kommer dem i allt för ringa grad till del, så har det i många fall visat sig vara ytterst svårt för den patrullerande konstapeln att avgöra huruvida verklig förnärmelse föreligger eller icke, samt om ett ingripande från polisens sida kan vara behövt eller lämpligt.

Flera av polismännen ha nämligen erfarenhet av, att av polismannen erbjudet skydd för förment förnärmelse mot kvinna i många fall på ett förnärmande sätt avböjts.

Något fall, där kvinna förvägrats det skydd, som hon vid behov begärt av polismannen, är icke känt. Icke heller är något fall bekant, där polismannen efter kvinnans angivelse, eller där uppenbarligen förnärmelse mot kvinna begåtts i polismannens åsyn och förhållandet väckt allmänt uppseende, uraktlätit att vidtaga erforderliga åtgärder för kvinnans skydd.

Då dylika förnärmelser emellertid oftast förekomma å platser och tider, då polisman icke finnes tillstädes, har det dock visat sig erforderligt, att polismannen i många fall måste handla efter eget omdöme för att förekomma onödig trakassering.

Som exempel härpå kan ett fall anföras, då polismannens omdöme på ett mycket enkelt sätt lugnade en kvinna, som påstått sig vara förnärmad. Vid tillfället ifråga kom en kvinna till en patrullerande konstapel och beklagade sig över, att en man förföljt henne — gått samma väg — och tittat så egendomligt och närgånget på henne. Konstapeln kunde emellertid genast lugna kvinnan, att ingen fara vore skedd, och att mannen säkerligen ingenting sett. Den ifrågavarande mannen, som var igenkänd av konstapeln, var blind.

Då inbillning i många fall kan vara anledning till dylika klagomål, synes det vara omöjligt att undanröja anledningar till klagomål.

Den hjälp, som de patrullerande konstaplarna borde äga rätt att fordra av kvinnorna för åstadkommande av ett effektivt gatuskydd för kvinnor, kommer dem oftast i allt för ringa grad till del, enär kvinnorna i de fall, där en begången förnärmelse kan fordra en välförtjänt näpst, oftast vägra att lämna polismannen det bistånd, som erfordras för bevisnings anskaffande i och för att kunna angiva förseelsen till åtal, varigenom kvinnorna själva i många fall kunna vara skuld till, att en förnärmelse icke kunnat åtalas.

Stockholm i juni 1915.

Å diskussionsklubbens vägnar:

Carl Trulsson.

C. A. Medin.

Rapport fredagen den 4 juni 1915.

Anmodat avgiva yttrande i anledning av en av fröken Cecilia Francke m. fi. till överståthållareämbetet ingiven skrivelse angående behov av ett mera effektivt gatuskydd för kvinnor, får undertecknad värdsamt anföra följande:

Distriktets polispersonal, som tagit del av förenämnda skrivelse, vitsordar, att kvinnor nattetid ute å gator och allmänna platser ganska ofta ofredas av män på ett mer eller mindre närgånget sätt.

Sålunda uppgav konstapeln nr 513 Lundgren, att han vid flera tillfällen nattetid, särskilt under patrullering å Birger Jarlsgatan blivit anmodad att skydda kvinnor, vilka påstått sig vara förföljda av män, som obehörigen tilltalat dem. Emellertid hade de utpekade männen nästan alltid dragit sig undan i god tid, och i brist på bevisning hade Lundgren ej heller ansett sig böra anhålla dem.

Konstapeln nr 518 Svensson uppgav, att vid flera tillfällen under innevarande år okända kvinnor nattetid påkallat hans skydd, mot män, som förföljt eller eljest på ett eller annat sätt ofredat dem. Då de utpekade männen vanligtvis förneka vad som lagts dem till last och Svensson själv ej iakttagit annat, än att dessa män på något avstånd gått samma gata som den förfördelade kvinnan, hade Svensson ansett sig icke kunna vidtaga annan åtgärd än att han tillsagt männen att upphöra med förföljandet, synnerligast som den förfördelade i flesta fall vägrat att uppgiva namn och bostad.

Konstapeln nr 519 Isaksson har uppgivit, att en kvinnlig studerande för omkring tre månader sedan påkallat Isakssons skydd mot en okänd man, som, sedan han obehörigen tilltalat henne, begärt att få göra henne sällskap. På kvinnans därom framställda begäran hade Isaksson ledsagat henne till hennes närbelägna hem. Själv ville hon icke göra någon angivelse mot denne man, emedan hon för sin del fann det synnerligen obehagligt att bliva inblandad i ett rättsfall av denna art.

Någon tid därefter hade Isaksson vid klockan ettiden på natten iakttagit, att en handelsresande å Odengatan på ett närgånget sätt ofredat två okända kvinnor, som tydligen utan att fästa minsta avseende därvid fortsatt sin väg gatan fram. Mannen, som befanns vara berusad av starka drycker, anhölls av Isaksson.

Konstapeln nr 526 Lindberg hade för några veckor sedan av två okända kvinnor anmodats att ledsaga dem hem till deras vid Döbelnsgatan belägna bostad,

emedan en okänd man strax förut skulle hava ofredat dem å Odengatan. Lindberg hade emellertid icke ansett sig kunna anhålla mannen, dels därför att han själv ingenting sett och dels emedan de förfördelade kvinnorna ej velat uppgiva sina namn.

Ett liknande fall anfördes av konstapeln nr 524 Hammar, som vid ett tillfälle patrullerade å Johannes kyrkogård. Två okända kvinnor hade nämligen sökt skydd hos Hammar mot en okänd man, som, enligt vad de påstodo, förföljt dem från Östermalmstorg till Jutas backe. Då kvinnorna på inga villkor ville uppgiva sina namn och ej heller påyrkat att mannen skulle anhållas, hade Hammar ej vidtagit annan åtgärd, än att han på kvinnornas begäran följt dem till deras bostad vid Kammakaregatan.

En natt under sistlidne vinter hade en okänd kvinna anmält för inspektionskonstapeln Persson, att två okända män, som kommit åkande i automobil på Birger Jarlsgatan, velat mot hennes vilja draga upp henne i bilen samt, då hon bestämt motsatte sig detta, ryckt av henne den ena handsken, vilken de sedan vägrat lämna tillbaka. De båda männen, som på Perssons tillsägelse återlämnade handsken, förnekade, att de på något sätt förgått sig mot kvinnan och påstode, att det tvärtom var hon som mot deras vilja sökt bereda sig tillträde till deras bil. Under sådana förhållanden hade Persson ansett sig icke kunna anhålla männen.

Flera andra polismän hava likaledes anført en del fall av störd gatufrid av ovanbeskrivna art ute å gator och allmänna platser, men i alla de fall, där den förfördelade ej velat uppgiva namn och bostad och där polismännen själva ingenting sett och ej heller annan bevisning funnits att tillgå, hade dessa förseelser icke beivrats. I andra fall däremot, där den angivna befunnits vara berusad av starka drycker eller där den förfördelades påståenden kunnat i någon mån styrkas, hade förseelsen genom polismännens ingripande alltid beivrats.

Då under senare tiden, personer, som rapporterats för det de nattetid ofredat kvinnor, i polisdomstolen ådömts ansvar för förargelseväckande beteende å allmän plats, ehuru det ej kunnat styrkas att handlingen väckt förargelse hos annan än den förfördelade kvinnan, torde några nya lagbestämmelser på det område, varom här är fråga, ej vara av behovet påkallade.

Om polisman, efter därom gjord angivelse, anhåller person för det han nattetid ofredat kvinnor och samtidigt gör sig underrättad om på vad sätt ofredandet ägt rum samt i vad förhållande parterna stå till varandra, synes mig den förfördelade kvinnan icke böra besväras med personlig inställelse å polisstationen. Men å andra sidan kan det ju icke heller rimligen begäras, att polisman, i brist på all bevisning, skall kunna anhålla en för ovanberörda förseelse angiven person, därest kvinnan vägrar att uppgiva namn och bostad.

Stockholm som ovan.

O. Källqvist.

Rapport tisdagen den 19 oktober 1915.

Förelagd avgiva yttrande i anledning av gemensam skrivelse till överståthållaren från ett flertal kvinnoföreningar med klagomål över störande av kvinnofriden å gator och allmänna platser här i staden och med påstående att de patrullerande poliskonstaplarna åse manspersoners närgångna förföljelser mot kvinnor utan att ingripa och lämna kvinnorna berättigat skydd, får värdsamt anföras följande:

Samtliga polismän i tionde polisdistriktet hava hörts i saken varvid utrönt, att, såvitt känt är, endast i ett fall dylik förföljelse förekommit inom tionde polisdistriktet.

Konstapeln nr 557 Johan Axel Eriksson har nämligen berättat, att en kväll i början av innevarande år klockan mellan 11 och 12, under det Eriksson hade patrulleringstjänst i Enskede, en vid Hemmet för Gamla vid Enskede anställd tjänarinna kommit till Eriksson å Stockholmsvägen i Enskede och beklagat sig över, att hon under kvällen blivit av en för henne okänd man, som hon för Eriksson utpekade, förföljd först å flere gator i staden, varefter mannen medföljt till Enskede i samma spårvagn, med vilken kvinnan färdats dit och fortsatt att följa efter henne där. Mannen hade emellertid icke någon gång tilltalat kvinnan.

Kvinnan ifråga hade intet yrkande mot mannen, utan begärde kvinnan blott att hon, som under vägen till sin bostad hade att passera över en skogsbacke, måtte erhålla skydd för vidare förföljelse. Eriksson hade i anledning härav åtföljt kvinnan ett stycke, varvid Eriksson iakttagit, att mannen genast återvänt och begivit sig till spårväghållplatsen vid Kyrkogårdsvägen samt därifrån medföljt spårvagn mot staden.

Samtliga polismän hava blivit av undertecknad tillsagda att alltid, då polis-männen genom tillkännagivande eller egen iakttagelse få kännedom om att kvinna förföljes av mansperson, lämna kvinnan begärt eller berättigat skydd samt, där anledning därtill finnes, genom mannens anhållande eller på annat lämpligt sätt förskaffa sig kännedom om vem den förföljande mannen är.

Stockholm som ovan.

Aug. Sjöstrand.

Rätt avskrivet betygas, Stockholm i överståthållareämbetet för polisärenden den 4 mars 1916.

Ex officio.
Levin Olbers.